

BETÆNKNING**afgivet af Udvalget for Forretningsordenen****vedrørende**

**Forslag til: Ændring af Forretningsorden for Inatsisartut
(Behandling af fortrolig information og fortroligt materiale under udvalgmøder, ændring af valgmetode til FN's generalforsamling og Nordisk Råd, beskrivelse af økonomiske og administrative konsekvenser for inatsisartutmedlemmers og partiers beslutningsforslag overgår til Naalakkersuisut, bortfald af mulighed for inatsisartutudtalelser under forespørgselsdebatter, præcisering af procedure for fremsættelse af § 37-spørgsmål, tydeliggørelse af adskillelse af inatsisartutårets begyndelse og åbningen af efterårssamlingen, indførelse af indleveringsfrist for forespørgselsdebatter, ophør af meddelelse om dagsordenspunkterne for det næste møde, suppleanter i Formandskabet for Inatsisartut kan lede møderne i Inatsisartut, bortfald af bestemmelse om Inatsisartut's uddeling af anerkendelser og belønninger, ændring af taletider for beslutningsforslag, forespørgselsdebatter og spørgetime, ændring af frist for anmodning om udvidet taletid, bevilling af midlertidigt fravær begrundet i tungtvejende familiære hensyn, forpligtelse til opgørelse over orlovsperioder og midlertidigt fravær udgår af årsberetning samt indkaldelse af stedfortræder.)**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:
Inatsisartutmedlem Vivian Motzfeldt, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit n.fmd
Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraterne
Inatsisartutmedlem Nikkulaat Jeremiassen, Siumut
Inatsisartutmedlem Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Jens Napaattooq, Partii Naleraq
Inatsisartutmedlem Siverth K. Heilmann, Atassut
Inatsisartutmedlem Tillie Martinussen, Samarbejdspartiet
Inatsisartutmedlem Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai

1. Indledning

Nærværende forslag til ændring af Forretningsordenen for Inatsisartut blev ved Inatsisartut's førstebehandling den 24. oktober 2019 henvist til behandling i Udvalget for Forretningsordenen.

Forslaget er fremsat af Formandskabet og udgør første etape af en større revision af forretningsordenen. Anden etape forventes afviklet under den kommende forårssamling.

Samlet set er der tale om et meget omfangsrigt projekt, som navnlig bygger på de tilkendegivelser og ønsker, som har været fremsat under et Inatsisartut-seminar i november 2017 og på efterfølgende møder mellem Formandskabet og partiernes gruppeformænd.

Der syntes ved førstebehandlingen at være bred tilslutning til en række elementer i forslaget. Blandt disse kan særligt fremhæves følgende:

- Valg til FNs generalforsamling:

Proceduren for valg til FNs generalforsamling foreslås ændret, således at pladserne i løbet af valgperioden går på skift mellem partierne efter størrelse; 1 år adgangen. (Forslagets § 1, nr. 2-3)

- Fortrolig information:

Det foreslås, at udvalgene gives mulighed for at beslutte, at et møde, hvor udvalget forelægges eller drøfter fortrolig information, skal afholdes uden brug af internetforbindelse og elektronisk udstyr. (Forslagets § 1, nr. 1)

- Inatsisartutårets begyndelse og åbningen af efterårssamlingen:

Det foreslås, at Inatsisartut under enhver ordinær samling fastsætter mødetidspunktet for næste ordinære samling. I overensstemmelse med nyere praksis behøver efterårssamlingens begyndelse dermed ikke at være sammenfaldende med inatsisartutårets begyndelse. (Forslagets § 1, nr. 10)

- Meddelelse om dagsordenspunkterne for næste mødedag:

En bestemmelse om, at mødelederen inden et mødes slutning meddeler dagsordenspunkterne for næste mødedag, foreslås ophævet. (Forslagets § 1, nr. 12)

- Mødeledelse - Formandskabets suppleanter:

Det foreslås præciseret, at ikke kun Formanden og næstformændene, men også formandens og næstformændenes suppleanter kan lede møderne i Salen. (Forslagets § 1, nr. 13)

- Inatsisartut's uddeling af anerkendelser og belønninger:

En bestemmelse om Inatsisartut's forhandling om uddeling af anerkendelser og belønninger, som tildeles af Inatsisartut, foreslås ophævet. (Forslagets § 1, nr. 14)

- Bevilling af midlertidigt fravær begrundet i tungtvejende familiære hensyn:

Det foreslås, at Formandskabet (ud over som i dag ved sygdom i op til 14 dage eller fysisk forhindring) kan meddele tilladelse til midlertidigt fravær i tilfælde, hvor anmodningen herom er begrundet i tungtvejende familiære hensyn eller andre særlige omstændigheder, som efter Formandskabets skøn vil gøre et afslag urimeligt. Det kunne f.eks. være ved en søn eller datters konfirmation, eller hvor et medlem har behov for at kunne passe sine børn under ægtefællens hospitalsindlæggelse. (Forslagets § 1, nr. 20)

- Årsberetningens opgørelse over orlovsperioder og midlertidigt fravær:

Kravet om, at en statistisk opgørelse over Inatsisartutmedlemmers orlovsperioder og midlertidige fravær skal indgå i årsberetningen, foreslås afskaffet. (Forslagets § 1, nr. 21)

- Indkaldelse af stedfortræder:

Formandskabet for Inatsisartut indkalder efter fast praksis som udgangspunkt kun stedfortræder ved et Inatsisartutmedlems fravær, hvis fraværet har en varighed af minimum 14 dage. Det foreslås, at denne praksis indskrives i forretningsordenen. (Forslagets § 1, nr. 22)

Da der under førstebehandlingen syntes at være bred enighed om disse elementer, finder Forretningsordensudvalget ikke behov for særskilt behandling heraf i denne betænkning.

Andre elementer var der under førstebehandlingen delte meninger om. Disse elementer behandles i betænkningens afsnit 2.

Der blev under førstebehandlingen herudover opfordret til yderligere en række tiltag og ændringer af gældende bestemmelser. Forretningsordensudvalget forventer, at Formandskabet vil lade disse opfordringer indgå i overvejelserne omkring det forslag til ændring af forretningsordenen, som Formandskabet agter at fremsætte til den kommende forårssamling (Etape 2).

2. Omtvistede elementer i forslaget

2.1. Proceduren for valg til Nordisk Råd

(Forslagets § 1, nr. 2-3)

Proceduren for valg til Nordisk Råd foreslås ændret, således at pladserne i løbet af valgperioden går på skift mellem partierne efter størrelse; 1 år ad gangen. Formålet hermed er at give flere partier mulighed for at deltage, og dermed skaffe sig erfaring og viden om arbejdet i Nordisk råd.

Forslaget indebærer samtidig, at repræsentant og suppleant ikke må tilhøre hver sit parti eller kandidatforbund. Baggrunden herfor er, at det i praksis giver udfordringer i Nordisk Råds regi, når en suppleant tilhører en anden politisk partigruppe i Nordisk Råd end repræsentanten, herunder specielt, hvis de to partigrupper tilhører hver sin fløj.

Udvalget finder det positivt, at Formandskabet har ønsket at udbrede muligheden for at opnå erfaring med arbejdet i Nordisk Råd. Samtidig har udvalget dog noteret sig det modstående hensyn, som under forslaget førstebehandling blev fremhævet: Vore repræsentanter vil alt andet lige bedre kunne fremme Grønlands interesser i Nordisk Råd, hvis de har mulighed for gennem en årrække at opbygge erfaring og kontakter.

Et enigt udvalg opfordrer på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, således at denne del af forslaget udgår.

2.2. Beskrivelsen af beslutningsforslags administrative og økonomiske konsekvenser

(Forslagets § 1, nr. 5-7)

Beslutningsforslag skal i dag ledsages af en beskrivelse af forslagens administrative og økonomiske konsekvenser. Det foreslås, at dette krav (for så vidt angår beslutningsforslag fremsat af Inatsisartutmedlemmer eller partier) ophæves, og at beskrivelsen i stedet skal indgå i Naalakkersuisuts svarnotat. Det er ikke hensigten med forslaget, at konsekvensbeskrivelsen skal være mere (men ej heller mindre) omfattende eller udførlig end hidtil.

Baggrunden for forslaget er, at det nuværende krav om beskrivelse af de økonomiske og administrative konsekvenser i forbindelse med forslag til inatsisartutbeslutning af mange medlemmer i praksis opleves som svært at efterleve. Medlemmerne er i vid udstrækning henvist til at søge bistand fra Bureau for Inatsisartut og/eller fremsætte § 37-spørgsmål til belysning af et påtænkt forslags konsekvenser.

Hvor fremsættelse af et § 37-spørgsmål er fornødent, kan kravet opleves som en ”stop-klods”, særligt hvis arbejdet på et påtænkt forslag indledes så tæt på fristdagen, at der ikke er tid til at indhente svar.

Kravet har derfor givet anledning til frustrationer.

En fuldstændig opgivelse af kravet om belysning af et beslutningsforslags konsekvenser forekommer imidlertid ikke at være en hensigtsmæssig eller forsvarlig løsning: Inatsisartut har – som det bemærkes i forelæggelsesnotatet - et naturligt krav på at kunne træffe beslutninger på et oplyst grundlag, så beslutningen ikke træffes i blinde, uden viden om hvad beslutningen må forventes at koste samfundet, og hvilke konsekvenser den må forventes at have for landets borgere og virksomheder.

Forslaget indebærer imidlertid, at der kan tænkes optaget forslag på dagsordenen, hvis konsekvenser ikke *kan* belyses i et svarnotat, fordi det ville kræve så omfattende dataindsamling eller så komplekse analyser, at en udredning normalt ville ske i form af en redegørelse. Den foreslåede ændring åbner dermed op for, at Inatsisartut kan træffe beslutninger af vidtrækkende betydning, uden kendskab til konsekvenserne.

Yderligere indebærer, som påpeget af Finansdepartementet, at forslagsstiller gives mulighed for at fremsætte et forslag uden at have kendskab til, hvilke konsekvenser forslaget vil indebære. Også dette kan ses som en ulempe.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Formandskabet ikke har været blind herfor, men at hensigten med forslaget har været at imødekomme de ønsker, ”*som igennem de seneste år vedholdende og med betydelig styrke er fremført af repræsentanter for et bredt udsnit af partierne i Inatsisartut*”.

Udvalget konstaterer, at der under førstehandlingen har været delte meninger om dette forslag, og at det ikke under udvalgsbehandlingen har været muligt at nå til enighed.

Udvalget finder det imidlertid ønskeligt, at ændringer af forretningsordenen søges gennemført på grundlag af bred tilslutning. Udvalget finder derfor behov for, at der gives yderligere tid til at afsøge muligheder, som kan afhjælpe de eksisterende frustrationer uden at svække Inatsisartut's beslutningsgrundlag eller forslagernes troværdighed.

Et enigt udvalg opfordrer på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, således at denne del af forslaget udgår, med henblik på fortsat overvejelse forud for 2. etape af revisionen.

2.3. Inatsisartutudtalelser i forbindelse med forespørgselsdebatter

(Forslagets § 1, nr. 8)

Muligheden for at fremsætte inatsisartutudtalelser i forbindelse med forespørgselsdebatter har i praksis vist sig vanskelig at håndtere for mødelederen, såvel som for forslagsstillerne. Den reelle betydning af inatsisartutudtalelserne har samtidig været begrænset, idet inatsisartutudtalelser alene har karakter af uforpligtende politiske opfordringer. På grundlag af de indhøstede erfaringer foreslås det, at bestemmelsen om inatsisartutudtalelser udgår af forretningsordenen.

Udvalget anerkender, at det kan give udfordringer for mødelederen, såvel som for forslagsstillerne, at sikre, at et forslag til inatsisartutudtalelse efterlever gældende formkrav. Dette skyldes, at forslaget udarbejdes og overgives til mødelederen, mens forespørgselsdebatten endnu er i gang.

Udvalget er ligeledes opmærksom på, at det i bemærkningerne til det forslag til ændring af forretningsordenen, som blev behandlet på forårssamlingen 2016, oplyses, at muligheden for at fremsætte forslag til en (uforpligtende) politisk tilkendegivelse i form af en inatsisartutudtalelse, ikke har reduceret antallet af beslutningsforslag, således som det ellers var forhåbningen.

Udvalget konstaterer imidlertid, at flere partier under førstebehandlingen gav udtryk for et ønske om at bevare inatsisartutudtalelserne.

Et flertal i udvalget bestående af repræsentanterne for Siumut, Inuit Ataqatigiit, Demokraterne, Atassut, Samarbejdspartiet og Nunatta Qitornai tilslutter sig forslaget under henvisning til Formandskabets begrundelser.

Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanten for Partii Naleraq havde gerne set, at Inatsisartutudtalelser var juridisk forpligtende. Uanset at dette ikke er tilfældet, har Inatsisartutudtalelser imidlertid en væsentlig funktion og værdi som konklusion på en forespørgselsdebat og som politisk pejlemærke for Naalakkersuisut.

Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanten for Partii Naleraq **opfordrer** på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, således at denne del af forslaget udgår.

2.4. § 37-spørgsmål

(Forslagets § 1, nr. 9)

Der har i de seneste år i en række tilfælde fra Naalakkersuisuts side været rejst tvivl om rækkevidden af de krav, som gælder for § 37-spørgsmål og om Naalakkersuisuts svarforpligtelse. Forslaget indeholder derfor en ny formulering af § 37, som mere entydigt sætter rammerne for spørgsmål og besvarelser.

Forslagets formulering af § 37 indebærer, at Naalakkersuisut er forpligtet til at besvare spørgsmål om et offentligt anliggende. Forpligtelsen gælder dog ikke, hvis Naalakkersuisut ikke er i stand til at tilvejebringe oplysninger til brug for besvarelsen, hvis tilvejebringelse af oplysninger til brug for besvarelsen ville kræve et betydeligt forbrug af tid og ressourcer, eller hvis de ønskede oplysninger er omfattet af tavshedspligt.

Udvalget har noteret sig, at forslaget *ikke* indebærer nogen indskrænkning af Naalakkersuisuts svarforpligtelse, i forhold til hvad der gælder i dag.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er tvært imod at sikre, at der ikke kan herske nogen tvivl om, at Naalakkersuisut har pligt til at besvare § 37-spørgsmål, bortset fra i de ovennævnte tilfælde.

En sådan tvivl eksisterer i dag.

Naalakkersuisut har f.eks. på det seneste i en række tilfælde afvist at besvare § 37-spørgsmål, som vedrører selvstyrejede aktieselskaber. Med den foreslåede bestemmelse, vil Naalakkersuisut være forpligtet til at søge at indhente de ønskede oplysninger, og kun hvis aktieselskabet afviser videregive disse, har Naalakkersuisut mulighed for at undlade at svare.

Udvalget har noteret sig, at det har været et hovedhensyn bag den foreslåede afgrænsning af Naalakkersuisuts svarforpligtelse, at pligten til at besvare § 37-spørgsmål ikke bør begrænses mere end nødvendigt. Baggrunden herfor er, at § 37-spørgsmål udgør et led i Inatsisartut's

kontrol med Naalakkersuisut, at besvarelsene er et vigtigt redskab for medlemmerne, blandt andet som led i forberedelsen af medlemsforslag, samt at offentliggørelsen af besvarelsene samtidig sikrer offentligheden indsigt i Naalakkersuisuts virke og i samfundets forhold.

Et enigt udvalg tilslutter sig på denne baggrund forslaget.

2.5. Anmeldelse af forespørgselsdebatter

(Forslagets § 1, nr. 11)

I 2015 blev der åbnet op for, at forespørgselsdebatter kunne anmeldes løbende under en samling. Formålet var at sikre debatterne en større aktualitet. Adgangen til løbende indlevering har imidlertid haft som konsekvens, at det samlede antal dagsordenspunkter er steget betydeligt. Yderligere har den løbende indgivelse af forslag til forespørgselsdebatter vanskeliggjort planlægningen af samlingens afvikling, og nødvendiggjort aftenmøder i salen. Samtidig har det kunnet konstateres, at langt hovedparten af de forespørgselsdebatter, som indgives under en samling, ikke har den særlige aktualitet, som var formålet med at fritage forespørgselsdebatterne fra indleveringsfristen.

Formandskabet har på baggrund af disse erfaringer foreslået en genindførelse af den indleveringsfrist, som gælder for øvrige forslag, det vil sige 5 uger før en samlings begyndelse. Formandskabet vil fortsat kunne dispensere fra fristen, hvis et forslag til forespørgselsdebat har en særlig aktualitet og der i øvrigt foreligger ganske særlige omstændigheder.

Udvalget konstaterer, at der på indeværende samling er optaget ikke mindre end 80 medlemsforslag, herunder 19 forslag til forespørgselsdebatter. 7 forslag til forespørgselsdebatter er indgivet efter samlingens start. Yderligere 4 udkast til forespørgselsdebatter er indleveret til teknisk gennemgang. På efterårssamlingen 2014 var der til sammenligning optaget 67 forslag, herunder 21 forslag til forespørgselsdebatter.

Antallet af forespørgselsdebatter synes således ikke at være vokset efter fristfritagelsen. Det er derimod det samlede antal medlemsforslag. Dette kan skyldes, at fristfritagelsen for forespørgselsdebatter samlet set har givet medlemmer og partier mere tid til at producere medlemsforslag.

En vækst på knap 20 % i antallet af medlemsforslag fra 2014 til 2019 pålægger ikke kun Naalakkersuisuts og Inatsisartut's egen administration en kraftigt forøget arbejdsbyrde. Det forøger også arbejdsbyrden i udvalgene og i Salen, og gør det vanskeligt at indfri intentionerne om at skabe mere familievenlige arbejdsforhold for medlemmerne.

Forslaget må blandt andet ses på baggrund heraf.

Udvalget konstaterer imidlertid også, at flere partier under førstebehandlingen gav udtryk for et ønske om at bevare fristfritagelsen for forespørgselsdebatter.

Udvalget har afsøgt mulighederne for at tilgodese såvel de hensyn, som ligger til grund for forslaget, som hensynet til ikke i unødigt omfang at afskære forespørgselsdebatter med en særlig aktualitet.

Et enigt udvalg opfordrer på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, således at den foreslåede frist for indgivelse af forslag til forespørgselsdebatter afkortes til 2 uger forud for samlingens start.

2.6. Taletider

(Forslagets § 1, nr. 16-18)

Taletiderne for spørgsmål og svar under spørgetimer foreslås afkortet fra 2 minutter til 1 minut. Dette vil give mulighed for at nå flere spørgsmål.

Taletiderne på 1 minut er afprøvet under seneste forårssamling, og der synes at være enighed om, at forsøget var vellykket.

Et enigt udvalg tilslutter sig på denne baggrund forslaget.

Inspireret af erfaringerne fra forsøget med 1-minuts taletider under spørgetimen foreslår Formandskabet, at også taletiden for spørgsmål eller opfølgende bemærkninger og svar herpå i forbindelse med behandlingen af *forespørgselsdebatter og beslutningsforslag fremsat af medlemmer af Inatsisartut* afkortes fra 2 minutter til 1 minut.

Udvalget konstaterer imidlertid, at flere partier under førstebehandlingen gav udtryk for betænkeligheder ved forslaget.

Udvalget anerkender, at en reduktion af taletiderne kan bidrage til en mere dynamisk og mindre unødigt langtrukket debat. Samtidig anerkender udvalget dog også, at taletiderne ikke bør indskrænkes så meget, at det forringer mulighederne for at nå frem til en forståelse af øvrige partiers holdninger og grundlaget herfor, og at afsøge mulighederne for kompromisser og indbyrdes enighed.

Et enigt udvalg opfordrer på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, således at taletiden for svar bibeholdes uændret. Taletiden for spørgsmål / opfølgende bemærkninger vil herefter blive reduceret til 1 minut, mens taletiden for svar fortsat vil være 2 minutter.

Samtidig forslås det, at taletiderne for forelæggelse af *forslag til forespørgselsdebat og for Naalakkersuisuts forelæggelse af svarnotat hertil* afkortes fra 10 minutter til 5 minutter. Det svarer til de gældende taletider ved behandlingen af beslutningsforslag.

Et enigt udvalg tilslutter sig forslaget.

Det foreslås derudover, at ”*afsluttende bemærkninger fra Naalakkersuisut*” udgår, da bemærkningerne kan anses for unødvendige under et punkt, hvor der ikke træffes beslutning.

Et enigt udvalg tilslutter sig forslaget.

2.7. Anmodninger om udvidet taletid

(Forslagets § 1, nr.19)

Anmodning til Formandskabet om udvidet taletid bør efter gældende regler ske senest 2 dage før det pågældende møde. Der foreslås, at anmodninger om udvidet taletid fremover skal foreligge senest kl. 12 dagen før det pågældende møde. Formandskabet vil under særlige omstændigheder kunne dispensere for denne tidsfrist.

Der blev ikke under førstebehandlingen rejst indvendinger i forhold til den foreslåede tidsfrist.

Et ønske, som er fremsat, er imidlertid, at der kun skal kunne bevilges udvidelser af taletiden på 5 minutter, bortset fra ved behandlingen af meget omfattende dagsordenspunkter, som f.eks. finanslovsforslag og forslag om godkendelse af landskassens regnskab.

Et enigt udvalg **opfordrer** på denne baggrund Formandskabet til senest til 3. behandlingen at fremsætte ændringsforslag, med henblik på imødekommelse af dette ønske.

3. Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af repræsentanterne for Siumut, Inuit Ataqatigiit, Demokraterne, Atassut, Samarbejdspartiet og Nunatta Qitornai indstiller forslaget til vedtagelse i den form, som forslaget har, når Formandskabet senest til 3. behandlingen har fremsat ændringsforslag i overensstemmelse med et enigts udvalgs opfordringer.

Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanten for Partii Naleraq indstiller forslaget til vedtagelse i den form, som forslaget har, når Formandskabet senest til 3. behandlingen har fremsat ændringsforslag i overensstemmelse med henholdsvis udvalgsmindretallets opfordringer og et enigts udvalgs opfordringer.

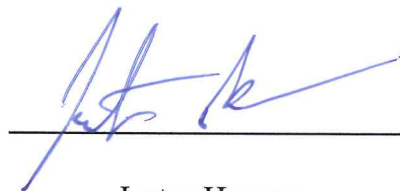
Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget hermed overgive forslaget til 2. behandling.

Vivian Motzfeldt
Formand
Siumut

Mimi Karlsen *Inuit*
Ataatigiit

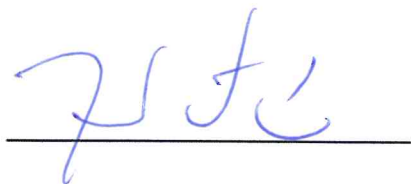
Justus Hansen
Demokraterne

Nikkulaat Jeremiassen
Siumut

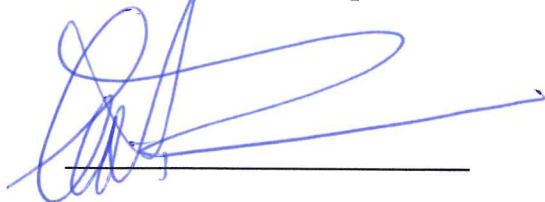
Peter Olsen
Inuit Ataatigiit

Jens Napaattooq
Partii Naleraq

Siverth K. Heilmann
Atassut

Tillie Martinussen
Samarbejdspartiet

Aleqa Hammond
Nunatta Qitornai